

Parohia „Înălțarea Domnului”

Str. Grădiniței 1, Pașcani, jud. Iași
@ inaltareadomnului.pascani@gmail.com
Preot Pavel Postolachi ☎ 0745 644 256
Preot Marius Tabarcea ☎ 0745 776 456

Bucurați-vă!

„Bucurați-vă în nădejde; în suferință fiți răbdători; la rugăciune stăruiți.” (Romani 12, 12)

Anul II (2021) • Nr. 17 (22) • 9 Mai

Publicație editată și distribuită gratuit de Parohia „Înălțarea Domnului” Pașcani, Protopopiatul Pașcani

Calea spre mântuire

Să avem credință în Dumnezeu

Ieromonahul Savatie Baștovoii

” Este o mare nefericire să nu crezi în Dumnezeu, dar să știi că El este. Credința este o virtute, ea descoperă adâncimea omului, căci, nevăzând, simte și trăiește lucrurile ca și cel care a văzut.”

Învierea lui Hristos și învierea noastră

„Toma necredinciosul”?

Laura Stifter | ortodoxiatinerilor.ro

„Toma nu e necredincios prin structură, ci mai degrabă ipostaza omului care exclamă: e prea frumos ca să fie adevărat!”

ÎPS Bartolomeu Anania

În categoria expresiilor populare neadevurate vocabularului creștinilor se încadrează, între altele, sintagma destul de des întrebuințată „**Toma necredinciosul**”, prin care se exprimă neîncrederea față de o anumită afirmație sau idee. „Nu fii Toma necredinciosul!” Aceasta este replica pe care mulți dintre noi am auzit-o, atunci când am pus la îndoială – pe drept, sau pe nedrept – sinceritatea unei alte persoane sau, pur și simplu, afirmația unui interlocutor.

Deși foarte puțini se gândesc la semnificația acestei expresii intrate deja în limbajul cotidian, datorită noastră, în calitate de creștini, este aceea de a ne pune întrebarea: **oare această sintagmă exprimă un adevăr, sau ar trebui evitată?**

Pentru a răspunde, este necesar, în primul rând, să înțelegem cine a fost Toma - căruia i se atribuie apelativul peiorativ „necredinciosul” – și cum s-a ajuns la crearea acestei expresii populare.

Așa cum se știe, Sfântul Apostol Toma, „zis și Geamănul”, este unul dintre cei doisprezece Ucenici ai Domnului nostru Iisus Hristos și, alături de ceilalți unsprezece discipoli ai Mântuitorului, L-a urmat pe Învățătorul său în toate momentele importante ale vieții Sale pământești. Astfel, el a fost martorul minunilor, Jertfei, Învierii și Înălțării lui Hristos, iar după

Pogorârea Duhului Sfânt, a propovăduit Evanghelia, primind cununa muceniei din dragoste pentru Dumnezeu.

Prin sintagma „Toma necredinciosul”, se face referire, într-un mod inexact și neclar, la un fapt petrecut după Învierea Mântuitorului, despre care ne relatează, în Evanghelia sa, Sfântul Ioan Teologul (Ioan 20, 19-29).

Totuși, analizând pericopa evanghelică ce se citește în Duminica a doua de după Paști, putem observa cu ușurință faptul că, în realitate, **atitudinea dubitativă a Apostolului cu privire la adevărul Învierii lui Hristos este foarte asemănătoare cu îndoiala celorlalți ucenici** care, potrivit Evangheliștilor sinoptici, au ezitat să primească mărturia femeilor mironosițe, până când Domnul însuși li S-a revelat și „i-a muștră pentru necredința și impietarea inimii lor, căci n-au crezut pe cei ce-L văzuseră înviați” (Marcu 16, 14). Dar, spre deosebire de ceilalți Sfinți Apostoli, a căror atitudine sceptică a persistat chiar și după ce l-au pipăit urmele rănilor (Luca 24, 36-43), Toma a crezut, probabil, din prima clipă în care l-a văzut pe Domnul înviați, căci Evanghelistul nu menționează dacă a mai fost necesară pentru el atingerea lui Hristos. În iconografia bisericească (mai exact, într-o minunată creație a Sfântului Roman Melodul), se arată

DUMINICA
2
DUPĂ PAȘTI

că, de fapt, Toma a atins mâinile și coasta Mântuitorului... dar oricum, acest ucenic aparent „îndoielnic” s-a dovedit, în acea situație, cel mai receptiv dintre toți Apostolii, știut fiind că ceilalți s-au convins în mod deplin de realitatea Învierii abia atunci când Domnul a mâncat în fața lor „o bucată de pește fript și dintr-un fagure de miere” (Luca 24, 43). De aceea, „Duminica Apostolului Toma (subînțeles „necredinciosul”) s-ar cuveni să se numească duminica tuturor Apostolilor bântuți de necredință” (N. Steinhardt, *Dăruind vei dobândi*).

Fără să conștientizeze acest fapt, cei care au dobândit obiceiul de a folosi expresia „Toma necredinciosul” îl acuză pe Sfântul Apostol Toma, cel care și-a mărturisit dorința sinceră de a-și da viața pentru Hristos (Ioan 11, 16), de necredință, deși Mântuitorul nu l-a numit „necredincios, ci doar l-a îndemnat să nu fie astfel: „... și nu fii necredincios, ci credincios” (Ioan 20, 27).

Știind că Sfântul Apostol Toma s-a dovedit, în întreaga sa activitate misionară, atât de fidel lui Hristos, în mintea noastră se poate naște întrebarea: **de ce el și toți ceilalți Sfinți Apostoli s-au îndoit, fie și pentru câteva clipe, de adevărul Învierii lui Iisus?** De ce ei, martorii atâtor minuni ale Mântuitorului (culminând cu miracolul neașteptat și aparent nevrosimil al învierii lui Lazăr), au fost capabili să ezite în hotărârea de a crede în mod necondiționat în putința Învățătorului lor de a învinge moartea prin moarte?

Un răspuns deosebit de interesant și impresionant la această posibilă nelămurire ne oferă, în scrierile sale, părintele Nicolae Steinhardt.

(continuare în pag. 2)

Învierea lui Hristos și învierea noastră

„Toma necredinciosul”?

Laura Stifter | ortodoxiatinerilor.ro

(continuare din pag. 1)

Părintele Nicolae Steinhardt, meditănd adesea la iubirea nemărginită a lui Hristos față de omenire, își exprimă, în cuvinte uimitor de profunde și expresive, admirația și recunoștința autentică față de dovada supremă de iubire a Fiului lui Dumnezeu: Jertfa Sa pe Cruce. Astfel, răspunzând obiecțiilor unora dintre prietenii săi, părintele Steinhardt explică faptul că realitatea concretă a suferinței Mântuitorului i-a marcat atât de profund pe ucenicii Săi, încât ei au devenit incapabili să mai creadă (sau măcar să mai nădăjduiască) în posibilitatea Învierii. Hristos – spune monahul de la Rohia – „nu le-a făcut cu ochiul” Apostolilor Săi în clipele Răstignirii pentru a le transmite, în secret, mesajul că... va învia El în final, ci, contrar unora dintre ereziile din primele veacuri creștine (precum monofizitismul), a suferit fizic, în modul cel mai real și concret, asumându-și cu adevărat moartea pentru mântuirea noastră. Astfel, Sfinții Apostoli, după ce

au fost martorii acelor chinuri ale Mântuitorului – chinuri pe care noi cu greu ni le-am putea imagina, nefiind contemporani cu acele evenimente unice din istoria mântuirii -, după ce au văzut că Învățătorul lor S-a lăsat ucis de către păgânii romani, nu mai puteau crede că tocmai prin această „înfrângere” aparent definitivă, omenirea va dobândi viața veșnică.

Hristos este Dumnezeu; doar prin acest adevăr fundamental de credință putem înțelege miracolul unic și real al Învierii Sale. Noi – cum ar spune Sfântul Ambrozio al Milanului – „**nu mai avem dreptul de a ne îndoii**”, căci păstrăm în inimile noastre certitudinea dumnezeirii lui Hristos. „Duhul Sfânt dă mărturie conștiinței noastre despre Dumnezeu – așa cum scria, într-una dintre lucrările sale, părintele Dumitru Stăniloae.

În schimb, **virtutea Sfântului Apostol Toma** a constat tocmai în capacitatea de a-l rămâne fidel lui Hristos, chiar și fără a avea certitudinea Învierii Sale. Din clipa în care a aflat de la ceilalți Apostoli ves-

tea minunată, Toma a trăit, timp de 8 zile, un permanent și dramatic conflict interior „între credință și tăgadă” (cum ar spune Arghezi), între dragostea profundă pentru Învățătorul său ucis pe nedrept și incapacitatea de a crede în El în mod deplin. Totuși, Apostolul „necredincios”, departe de a-l renega pe Domnul, a rămas, în tot acest timp, alături de ceilalți Sfinți Apostoli, dovedind astfel că era capabil să-l rămână credincios Mântuitorului Hristos în orice împrejurări, chiar și în cazul în care Învierea nu ar fi fost reală. Poate că tocmai de aceea, unul dintre Sfinții Părinți, meditănd la cele relatate de Sfântul Ioan Evanghelistul, a exclamat, plin de admirație: „**Credincioasă necredința ta, Toma!**” A fost necesară o singură clipă – primul moment al întâlnirii cu Hristos Cel înviat – pentru ca Toma să rostească impresionanta mărturisire de credință: „Domnul meu și Dumnezeul meu” (Ioan 20, 28).

Așadar, **Sfântul Apostol Toma rămâne pentru noi un model de trăire creștină**, fiind un ucenic fidel al Domnului Hristos, un misionar consecvent credinței până la mucenicie... un „îndoielnic care ne face credincioși” și care ne transmite, prin întreaga sa viață, un îndemn puternic spre devotament și asumare totală, definitivă și necondiționată a identității de creștini.

Timpul liturgic

A început Penticostarul, perioada bucuriei duhovnicești

Pa o formă de comemorare a vieții și a faptelor Mântuitorului Iisus Hristos, Anul Bisericesc poate fi împărțit în trei mari perioade, numite după cartea principală de slujbă folosită de cântăreții din strană în fiecare dintre aceste momente, și anume: **perioadă Triodului** (perioadă prepascală), **perioadă Penticostarului** (perioadă pascală) și **perioadă Octoihului** (perioadă postpascală).

Odată cu slujba Învierii Domnului Iisus Hristos am intrat într-o nouă perioadă bisericească, numită **perioada Penticostarului** sau a **Cincizecimii**. Aceasta începe cu slujba Învierii Domnului și ține până la Duminică Tuturor Sfinților (prima duminică după Cincizecime), adică opt săptămâni. Numele cărții de cult numită **Penticostar**, provine tocmai de la perioada ale cărei cântări le cuprinde, numită cincizecime, iar în grecește „pentikosti”. **Penticostarul** mai poartă numele de „Triod înflorit” și conține „cântările de veselie ale Învierii lui Hristos”, cântările pentru slujbele praznicului Înălțării și pentru cel al Rusaliilor, precum și pe cele ale duminicilor și tuturor zilelor acestei perioade.

Toate **duminicile** din această perioadă au, într-o oarecare măsură, caracter de praznic. Dacă în Săptămâna Luminată repetăm cântări și rânduieli din slujbă de la Îviere, tocmai pentru a retrăi bucuria cea mare a creștinilor, începând cu Duminică a doua după Paști (a Sfântului Apostol Toma) și până la Înălțarea Domnului, Biserica ne înfățișează starea măririi dumnezeiești a lui Hristos. Duminicile dintre Sfintele Paști și Înălțarea Domnului, pe lângă aceea că vestesc Învierea lui Hristos, sunt consfințite și amintirii unor întâmplări și persoane deosebite, care sunt obiectul slujbelor dumnezeiești din această perioadă.

În această perioadă sfintele slujbe înregistrează o diferență caracteristică. În tot acest răstimp toate rânduielile bisericești încep și se termină cu cântarea întreită a **Troparului Învierii**. De asemenea, la începutul slujbelor, nu se rostește **rugăciunea „Împărate Ceresc”** până la Pogorârea Sfântului Duh. Explicația teologică este aceea că Hristos trebuind să se înalțe pentru a trimite pe Mângâietorul, după cuvântul Său: „...de folos este că Eu să Mă duc. Că dacă nu Mă voi du-

ce, Mângâietorul nu va veni la voi.” (Ioan 16, 7)

După ce în zilele de miercuri și vineri din Săptămâna Luminată a fost harți, începând cu Duminică Tomei și până la Duminică tuturor Sfinților, în cele două zile de post din timpul săptămânii avem **dezlegare la pește**. Motivul principal în baza căruia Biserica a rânduit dezlegările la pește din aceste zile îl reprezintă chiar răspunsul Mântuitorului dat cărturarilor și fariseilor, atunci când aceștia erau intrigați de faptul că ucenicii Săi nu postesc, spunând: „Puteți, oare, să faceți pe fiii nunții să postească, cât timp Mirele este cu ei? Dar vor veni zile când Mirele se va lua de la ei; atunci vor posti în acele zile” (Luca 5, 33-35). Perioada Penticostarului nu este o vreme de întristare, ci o perioadă de bucurie pentru prezența vie a Mântuitorului în viața noastră, iar postirea noastră este una mângâietoare.

O altă caracteristică a perioadei Penticostarului este faptul că, de la Îviere și până la Cincizecime, **nu se ingenunechează în biserică**. Ingenunchierea, fiind o manifestare a pocăinței, este considerată incompatibilă cu bucuria Învierii. Dacă Triodului îi este specifică pocăința, efortul omului în căutarea lui Dumnezeu,

Până la Înălțarea Domnului creștinii se salută cu formula *Hristos a înviat! Adevărat a înviat!*, apoi, până la Rusalii cu formula *Hristos S-a înălțat! Adevărat S-a înălțat!*